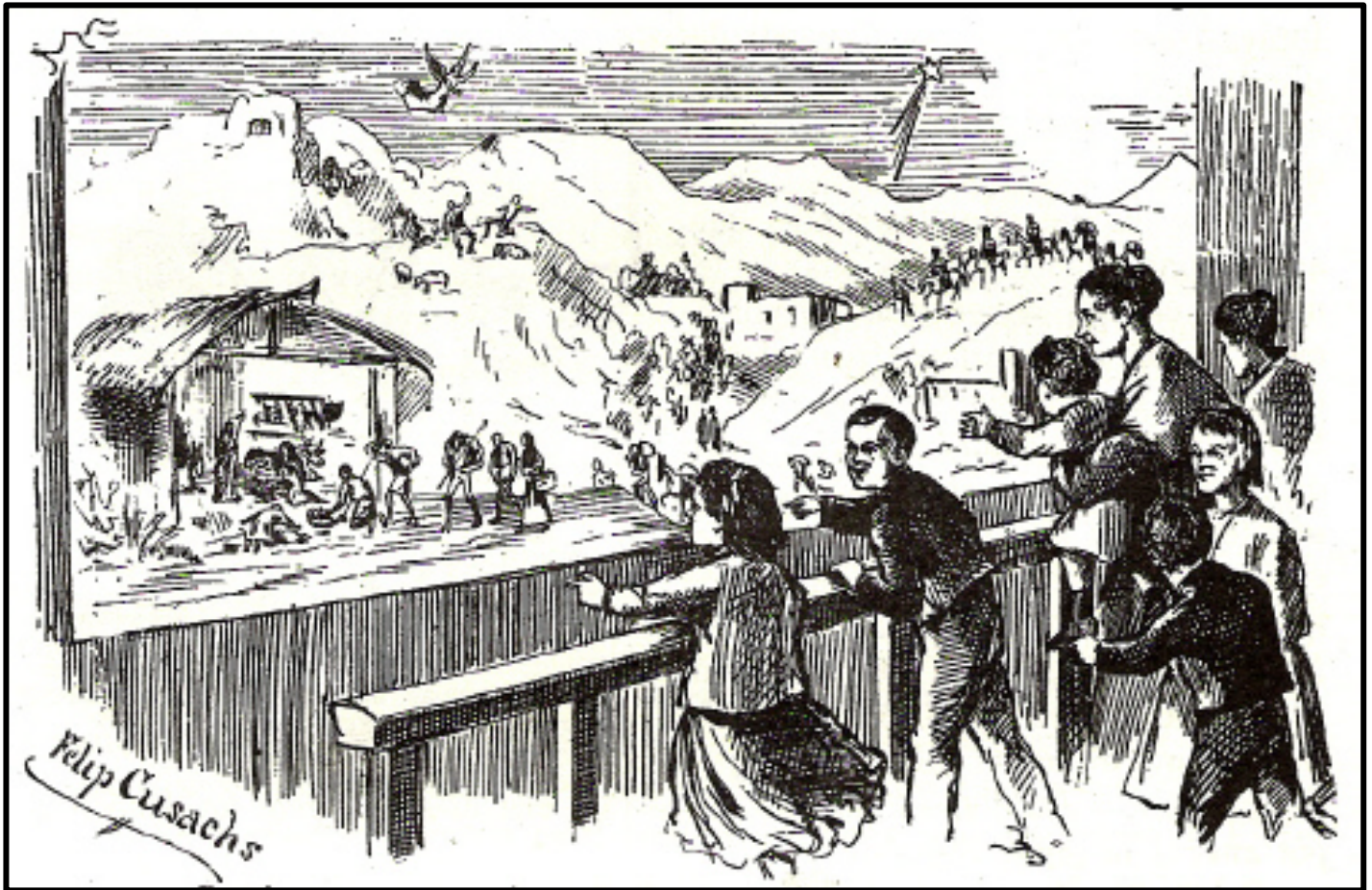

VALL-ALTA

Butlletí del Centre d'Estudis Sant Cebrià
Desembre 2016 núm. 45

*És l'alegria, la gran alegria
de poder escanyar amb les mans
l'horrible sornegueria
de tots els respectes humans!
De sentir aquest xiscle nou
de llengua de criatures
de ser igual que la mula i el bou,
de ser de fang com les figures
que no es mouen ni se'n van,
ni els importa res de fora,
perquè tenen al davant
la pell nua d'un infant
que plora!*

*Josep M. de Sagarra
Poema de Nadal*

SANTS INNOCENTS, BROMES I LLUFES

La festa dels sants Innocents, que es celebra el 28 de desembre, té orígens diversos. El més remot l'hem de buscar en les *Saturnaliae* unes festes de l'antiga Roma en honor del déu Saturn. Eren força dies festius i alegres que buscaven revertir i transgredir la tristesa i fosc de l'hivern, en els quals les bromes i enganys eren freqüents. En la tradició cristiana, el dia dels Sants Innocents commemora la dissortada gesta del rei Herodes que va donar l'ordre de matar tots els infants menors de dos anys per tal d'acabar amb Jesús de Nazaret. La cultura popular, en l'Edat Mitjana, va afegir a l'evocació religiosa les Festes dels Folls, que començaven per San Nicolau, el 6 de desembre i acabaven el 28, dia dels Sants Innocents. Durant aquests dies es vivia una espècie de món al revés: es tolerava la disbauxa i es canviaven els rols socials. Els estaments polítics i religiosos toleraven i permetien les bromes i els enganys, amb el convenciment que el poble, sobretot el jovent, necessitava divertir-se i relacionar-se quan les feines del camp acabaven i començava un avorrit i llarg període durant el qual abundava el temps lliure. Tothom sabia que la disbauxa i la gresca durarien poc i que el restabliment de l'ordre tornaria amb la represa del treball agrícola.

A Espanya i a bona part dels països llatinoamericans continua celebrant-se "el dia dels innocents" i són moltes les persones, infants, joves i grans, que el 28 de desembre duen una "llufa" penjada a l'esquena o són víctimes dels enganys d'amics o familiars i, fins i tot, dels mitjans de comunicació.

A Itàlia, França, Bèlgica, Països Baixos, i les zones de parla francesa de Luxemburg, Suïssa i Canadà, el dia dels innocents es celebra l'1 d'abril. La tradició es coneix com "Peix d'Abril", *Poisson d'avril* en francès i holandès o *Pesce d'aprile* en italià. La innocentada més corrent és penjar una "llufa" en forma de peix a l'esquena de la

gent sense que se'n adoni. Els infants i el jovent retallen aquestes llufes en forma de peix, les decoren i les penjen el dia 1 d'abril mentre criden "poisson d'avril, poisson d'avril" quan han reeixit la gesta i la víctima camina tan tranquil·la amb el peix de paper penjat a l'esquena.

A Irlanda era tradicional donar a la víctima una "carta important" que havia de lliurar a una persona determinada. Aquesta persona podia demanar a la víctima de lliurar-la a una altra persona, i així successivament. Quan finalment s'obria la carta, només contenia les paraules: "envien un ximplet més".

A Polònia, el "*primera aprilis*" és un dia en què es contenen molts acudits; la gent prepara diversos enganys i els mitjans de comunicació de vegades cooperen per fer que la "informació" sigui creïble. Els enganys d'aquest dia són tan populars i estan tan arrelats en la població que l'aliança contra els turcs amb Leopold I, signada l'1 d'abril de 1683, va ser anunciada el 31 de març perquè el poble no es pensés que era una innocentada. A Romania, quan els innocents es creuen la broma, se'ls posa en evidència amb el crit "*Păcăleală d'1 Aprilie!*", que significa "1 d'abril engany!"

En els països nòrdics, danesos, finlandesos, islandesos, noruecs i suecs també es celebra el dia dels innocents l'1 d'abril: *aprilsnar* en danès; *aprilipäivä* en finlandès. En aquestes contrades la majoria de mitjans de comunicació publiquen una història falsa. Als Estats Units, en els altres països anglosaxons, a Portugal i al Brasil es celebra l'*april's fools day* (el dia dels bojos o dels ximplers), també l'1 d'abril.

L'origen d'aquestes celebracions del primer dia d'abril l'hauríem de buscar en el canvi de data de l'Any Nou que, en la tradició romana, seguia el ritme de la Natura i es situava en l'inici de la Primavera, cap al 25 de març. El rei francès Charles IX va ser el primer en situar, l'any 1564, l'Any Nou el

primer dia de gener i, més tard, l'any 1582, el Papa Gregori XIII va establir aquesta data en el nou calendari que encara és vigent avui.

Aquest canvi del dia d'Any Nou es va intentar comunicar abastament arreu, tanmateix, amb els mitjans limitats d'aquella època, molta gent no se'n va assabentar i continuaven felicitant l'Any Nou a finals de març o primers dies d'abril, provocant els riures, les mofes i els crits de "ximple d'abril" (*poisson d'avril, april's fools*), d'aquells que ho sabien.

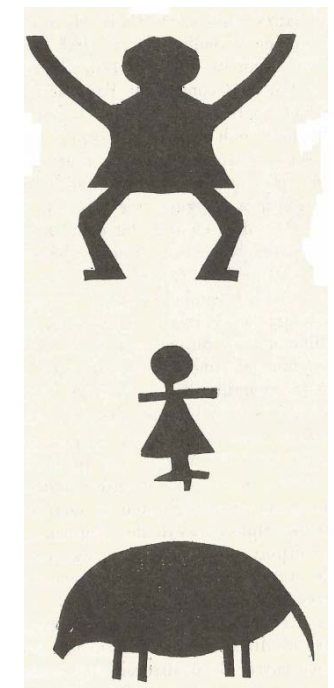
A Catalunya el costum de fer "innocentades" a amics i familiars ha estat i encara està molt present, sobre tot entre els infants i la gent jove. En Joan Amades, en el seu *Costumari* ens parla de les innocentades i les data de ben antic: "*La més corrent era la de retallar ninots de paper, com més grossos millor, i enganxar-los amb una agulla a la part posterior de les faldilles de les dones. /.../Aquests ninots rebien el qualificatiu de llufes./.../ Antigament, les llufes consistien gairebé exclusivament en fulles de col. La mainada anava pels mercats a demanar fulles de col a les verduleres i marmanyeres, que els en donaven de bona gana per tal de veure com les penjaven a llurs pròpies parroquianes i fer-se un tip de riure.*"

I, per acabar i com a curiositat, aquests ninots retallats que anomenem "llufes" no es refereixen a les ventositats sense soroll que porten el mateix nom, sinó que tenen un sentit mític: Les "llufes" són uns esperits eteris, éssers d'aire o vent, semblants a fades o follets. Hom creu que cap a final d'any rondan per tot arreu, silencioses i entremaliades, mofant-se de la gent massa innocent, escarnint-la o amoinant-la. Per això en diem així del ninot de paper que es penja a l'esquena el dia dels Sants Innocents.

Ninots de paper que penjaven a tall de llufes, trobats i recollits a Barcelona els anys 1941, 1946 i 1947.

(col·leccions de J. Costa, M. Ros i J. Amades)

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
HORARI DE VISITES A LES GARLANDES DE L'ESGLÉSIA						18 ACTIVITATS DE NADAL 12'00 - 18'00 h.
19 VISITA ESCOLA 09'00 h.	20	21	22	23	24	25
26	27 10'30 - 12'30 h.	28 17'30 - 19'30 h.	29 10'30 - 12'30 h.	30 17'30 - 19'30 h.	31	1
2 17'30 - 19'30 h.	3 10'30 - 12'30 h.	4 17'30 - 19'30 h.	5 10'30 - 12'30 h.	6		

US CONVIDEM A VISITAR LES GARLANDES QUE, COM CADA ANY GUARNEIXEN LA NOSTRE ESGLÉSIA, AMB LES NEULES DECORADES PELS NENS I NENES DE L'ESCOLA EL PI GROS I, AQUEST ANY PER UN GRUP DE L'ESCOLA DE SANT CEBRIÀ DE ROSSELLÓ.

AGRAÏM MOLT LA FEINA FETA I LA COL-LABORACIÓ DE TOT L'EQUIP DOCENT DE L'ESCOLA.

AQUESTES FESTES, PASSEJADA OBLIGADA AL PESSEBRE A LA PLAÇA DE L'ESGLÉSIA (PORXO DE CAN CORIS), OBRA DELS PESSEBRISTES DEL NOSTRE POBLE QUE CADA ANY ES SUPEREN I ENS SORPRENEN AMB EL SEU ART CREATIU.

MOLTES GRÀCIES.

DEL 18 DE DESEMBRE FINS AL 6 DE GENER

HORARI DE VISITES:

DE DILLUNS A DIVENDRES DE 17'00 A 20'00 H.

DISSABTES, DIUMENGES I FESTIUS D'11'00 A 14'00 H. I DE 17'00 A 20'00 H.

BONES FESTES I UN BON ANY 2017

Plaça Baix Montseny, 1
08396 Sant Cebrià de Vallalta
cesc-santcebria@hotmail.com
<http://cescsantcebria.wordpress.com/>
937630154 - 680128845

amb el suport de
Ajuntament de
Sant Cebrià de Vallalta